

ภาคผนวก

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 47

เรื่อง

การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน
(ใช้แทนมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 13)

สารบัญ

	ย่อหน้าที่
วัตถุประสงค์	
ขอบเขต	1-3
คำนิยาม	4
บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	5-15
การเปิดเผยข้อมูล	16-23
วันที่มีผลบังคับ	24

มาตรฐานฉบับนี้ประกอบด้วยข้อความที่พิมพ์ด้วยอักษรตัวหนา เอ็น และข้อความที่พิมพ์ด้วยตัวอักษรปกติ ซึ่งถือเป็นคำอธิบายเพิ่มเติม มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ไม่ถือปฏิบัติกับรายการที่ไม่มีนัยสำคัญ

วัตถุประสงค์

มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะกำหนดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

ขอบเขต

1. มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ให้ถือปฏิบัติกับกิจการทุกกิจการที่มีบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน หรือมีรายการบัญชีระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน
2. มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ให้ถือปฏิบัติเมื่อกิจการที่เสนอรายงานมีความสัมพันธ์กับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันตามที่ระบุไว้ในย่อหน้าที่ 3
3. ลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างกิจการที่เสนอรายงานกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันที่ทำให้กิจการที่เสนอรายงานต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ มีดังต่อไปนี้
  - 3.1 กิจการที่มีอำนาจควบคุมกิจการที่เสนอรายงาน กิจการที่ถูกควบคุมโดยกิจการที่เสนอรายงาน หรือกิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกันกับกิจการที่เสนอรายงานไม่ว่าจะเป็นโดยทางตรงหรือทางอ้อมซึ่งกระทำผ่านบริษัทที่ทำหน้าที่ถือหุ้น บริษัทย่อย และกิจการที่เป็นบริษัทย่อยในเครือเดียวกัน
  - 3.2 บริษัทร่วม (ดูมาตรฐานการบัญชี เรื่อง การบัญชีสำหรับเงินลงทุนในบริษัทร่วม)
  - 3.3 บุคคลที่มีอิทธิพลอย่างเป็นสาระสำคัญต่อกิจการที่เสนอรายงานเนื่องจากมีอำนาจออกเสียงในกิจการที่เสนอรายงานไม่ว่าจะเป็นโดยทางตรงหรือทางอ้อม
  - 3.4 สมาชิกในครอบครัวที่ใกล้ชิดกับบุคคลตามข้อ 3.3 ซึ่งมีอำนาจชักจูงบุคคลตามข้อ 3.3 หรืออาจถูกชักจูงให้ปฏิบัติตามบุคคลตามข้อ 3.3 เมื่อมีความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับกิจการที่เสนอรายงาน
  - 3.5 ผู้บริหารคนสำคัญ กรรมการ หรือพนักงานของกิจการที่เสนอรายงานซึ่งมีอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบในการวางแผน สั่งการ และควบคุมการดำเนินงานของกิจการที่เสนอรายงาน

3.6 สมาชิกในครอบครัวที่ใกล้ชิดกับบุคคลตามข้อ 3.5 ซึ่งมีอำนาจชักจูงบุคคลตามข้อ 3.5 หรืออาจถูกชักจูงให้ปฏิบัติตามบุคคลตามข้อ 3.5 เมื่อมีความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับกิจการที่เสนอรายงาน

3.7 กิจการที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

3.7.1 เป็นกิจการที่บุคคลตามข้อ 3.3 ถึง 3.6 มีอำนาจออกเสียงอย่างเป็นทางการเป็นสาระสำคัญ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม

3.7.2 เป็นกิจการที่บุคคลตามข้อ 3.3 ถึง 3.6 สามารถใช้อิทธิพลอย่างเป็นทางการเป็นสาระสำคัญ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม

3.7.3 เป็นกิจการที่มีเจ้าของเป็นกรรมการหรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของกิจการที่เสนอรายงาน

3.7.4 เป็นกิจการที่มีผู้บริหารคนสำคัญเป็นคนเดียวกับกิจการที่เสนอรายงาน

ในการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันแต่ละรายการ กิจการต้องคำนึงถึงเนื้อหาของความสัมพันธ์มากกว่ารูปแบบทางกฎหมาย

คำนิยาม

4. คำศัพท์ที่ใช้ในมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้มีความหมายเฉพาะ ดังนี้

บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	หมายถึง	บุคคลหรือกิจการที่สามารถควบคุมบุคคลหรือกิจการอื่น หรือสามารถใช้อิทธิพลอย่างเป็นทางการสำคัญในการตัดสินใจด้านการเงินหรือการดำเนินงานของบุคคลหรือกิจการอื่น
รายการบัญชีที่เกิดกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	หมายถึง	การโอนทรัพยากรหรือภาระผูกพันระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันโดยไม่คำนึงว่าได้มีการคิดราคาระหว่างกันหรือไม่
การควบคุม	หมายถึง	อำนาจในการกำหนดนโยบายทางการเงินและการดำเนินงานของกิจการเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์จากกิจกรรมต่างๆ ของกิจการนั้น ความหมายของการควบคุมตามมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ต้องนำมาถือปฏิบัติโดยอ้างอิงกับข้อกำหนดที่ระบุไว้ใน

มาตรฐานการบัญชี เรื่อง งบการเงินรวมและการ
บัญชีสำหรับเงินลงทุนในบริษัทย่อย

อิทธิพลอย่างเป็น
สาระสำคัญ

หมายถึง อำนาจในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
เกี่ยวกับนโยบายทางการเงินและการดำเนินงาน
ของกิจการแต่ไม่ถึงระดับที่จะควบคุมนโยบาย
ดังกล่าว ความหมายของการมีอิทธิพลอย่างเป็น
สาระสำคัญตามมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ต้อง
นำมาถือปฏิบัติโดยอ้างอิงกับข้อกำหนดที่ระบุไว้ใน
มาตรฐานการบัญชี เรื่อง การบัญชีสำหรับเงิน
ลงทุนในบริษัทร่วม

บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

5. การที่กิจการมีความสัมพันธ์กับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันเป็นเรื่องปกติทางการค้าและ
การประกอบธุรกิจ ตัวอย่างเช่น กิจการอาจให้บริษัทย่อยหรือบริษัทร่วมดำเนินงานแต่ละส่วน
ของกิจการ หรือกิจการอาจซื้อส่วนได้เสียในกิจการอื่นเพื่อการลงทุนหรือเพื่อการค้าในสัดส่วน
ที่จะทำให้กิจการมีอำนาจควบคุมหรือมีอิทธิพลอย่างเป็นสาระสำคัญต่อการตัดสินใจทางการเงิน
และการดำเนินงานของกิจการที่ลงทุนไป
6. ความสัมพันธ์กับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันอาจมีผลกระทบต่อฐานะการเงินและผลการ
ดำเนินงานของกิจการที่เสนอรายงาน เนื่องจากกิจกรรมระหว่างกิจการที่เสนอรายงานกับบุคคล
หรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันอาจจะไม่เกิดขึ้นหากบุคคลหรือกิจการนั้น ไม่เกี่ยวข้องกับกิจการที่
เสนอรายงาน หรือเนื่องจากรายการบัญชีที่เกิดกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันอาจมีจำนวน
ที่แตกต่างอย่างเป็นสาระสำคัญกับรายการบัญชีที่เกิดกับบุคคลหรือกิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกัน
7. ความสัมพันธ์กับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันอาจมีผลกระทบต่อฐานะการเงินและผลการ
ดำเนินงานของกิจการที่เสนอรายงานแม้ว่ารายการบัญชีระหว่างกิจการที่เสนอรายงานกับบุคคล
หรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันจะไม่เกิดขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากความสัมพันธ์ดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อ
ความสัมพันธ์ระหว่างกิจการที่เสนอรายงานกับบุคคลหรือกิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกันหรือที่
ผลกระทบต่อรายการบัญชีที่เกิดกับบุคคลหรือกิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกัน ตัวอย่างเช่น บริษัทย่อย
อาจเลิกความสัมพันธ์กับคู่ค้าเมื่อบริษัทใหญ่เข้าซื้อบริษัทย่อยอีกแห่งหนึ่งซึ่งทำการค้าประเภท
เดียวกับคู่ค้ารายเก่า ในทำนองเดียวกันบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันอาจมีอิทธิพลอย่างเป็น

สาระสำคัญต่อกิจการที่เสนอรายงานทำให้กิจการที่เสนอรายงานละเว้นจากการประกอบกิจกรรมบางอย่าง เช่น บริษัทย่อยอาจได้รับคำสั่งจากบริษัทใหญ่ไม่ให้ทำการวิจัยและพัฒนาที่เป็นของบริษัทเอง

8. มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ไม่ได้กำหนดให้กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันหากรายการบัญชีระหว่างกันไม่เกิดขึ้นเนื่องจากผลกระทบดังกล่าวยากที่จะกำหนดได้
9. ตามปกติ การโอนทรัพยากรระหว่างบุคคลหรือกิจการจะเกิดขึ้นตามราคาที่ตั้งสองฝ่ายตกลงแลกเปลี่ยนกัน การต่อรองราคาที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนระหว่างบุคคลหรือกิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกันมักทำขึ้นอย่างเป็นอิสระ ในขณะที่การต่อรองราคาระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันจะมีความยืดหยุ่นกว่าการต่อรองราคาที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลหรือกิจการไม่ที่เกี่ยวข้องกัน
10. การกำหนดราคาสำหรับรายการบัญชีที่เกิดขึ้นกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันอาจทำได้หลายวิธี
11. การกำหนดราคาของรายการบัญชีที่เกิดกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันอาจทำได้โดยการใช้วิธีเปรียบเทียบราคาภายนอก การกำหนดราคาวิธีนี้ทำโดยการอ้างอิงกับราคาของสินค้าแบบเดียวกันที่ซื้อขายกันในตลาดภายใต้สภาพเศรษฐกิจเดียวกันและเป็นราคาที่ผู้ซื้อและผู้ขายตกลงกันในลักษณะของผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกัน การกำหนดราคาวิธีนี้มักใช้กับการให้บริการหรือการขายสินค้ากับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันที่เป็นการค้าตามปกติ หรือใช้ในการกำหนดต้นทุนทางการเงิน
12. การกำหนดราคาของรายการบัญชีที่เกิดกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันอีกวิธีหนึ่งคือ วิธีขายต่อ วิธีนี้มักนำมาใช้เมื่อมีการโอนสินค้าระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันก่อนที่สินค้านั้นจะขายให้กับบุคคลหรือกิจการภายนอก การกำหนดราคาวิธีนี้ใช้ราคาขายต่อเป็นเกณฑ์ในการกำหนดราคาโอน โดยนำราคาขายต่อมาหักด้วยจำนวนต้นทุนและกำไรที่ผู้ขายควรได้รับจากการขายต่อ ปัญหาในทางปฏิบัติของวิธีขายต่อคือ การกำหนดจำนวนต้นทุนและกำไรที่เหมาะสมซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องใช้ดุลยพินิจ วิธีขายต่อนี้มักใช้ในการโอนทรัพยากรที่เป็นสิทธิหรือที่เป็นการให้บริการ
13. วิธีการกำหนดราคาของรายการบัญชีที่เกิดกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันวิธีที่สามคือวิธีราคาทุนบวกกำไรส่วนเพิ่ม ซึ่งเป็นวิธีที่นำกำไรส่วนเพิ่มที่เหมาะสมมาบวกกับราคาทุนของสินค้า ปัญหาในทางปฏิบัติของวิธีนี้คือ การกำหนดจำนวนต้นทุนและกำไรส่วนเพิ่มเพื่อใช้ในการคำนวณราคาโอน ในกรณีนี้ ผู้ขายอาจใช้ผลตอบแทนต่อยอดขายหรือผลตอบแทนต่อเงิน

ลงทุนของอุตสาหกรรมที่คล้ายคลึงกันมาเป็นเกณฑ์ในการกำหนดจำนวนกำไรในส่วนเพิ่มที่ต้องใช้ในการคำนวณ

14. กิจการที่เสนอรายงานอาจไม่ได้กำหนดราคาสำหรับรายการบัญชีระหว่างกันตามวิธีที่ระบุไว้ในย่อหน้าที่ 11 ถึง 13 ในบางครั้งกิจการที่เสนอรายงานอาจไม่คิดราคาใด ๆ ในการโอนทรัพยากรระหว่างกัน ตัวอย่างเช่น การให้บริการจัดการโดยไม่คิดค่าบริการ และการให้สินเชื่อโดยไม่คิดดอกเบี้ย
15. ในบางกรณี รายการบัญชีจะไม่เกิดขึ้นหากบุคคลหรือกิจการไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างกัน ตัวอย่างเช่น กิจการขายผลผลิตส่วนใหญ่ให้กับบริษัทใหญ่ด้วยราคาต้นทุน กิจการนั้นอาจไม่สามารถหาลูกค้ารายอื่นได้หากบริษัทใหญ่ไม่ซื้อสินค้า

การเปิดเผยข้อมูล

16. มาตรฐานการบัญชีหลายฉบับกำหนดให้กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับรายการระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน เช่น มาตรฐานการบัญชี เรื่อง การนำเสนองบการเงิน กำหนดให้กิจการเปิดเผยรายการระหว่างกันที่เป็นสาระสำคัญ เงินลงทุน และยอดคงเหลือของกิจการในกลุ่มและบริษัทร่วม มาตรฐานการบัญชี เรื่อง งบการเงินรวมและการบัญชีสำหรับเงินลงทุนในบริษัทย่อย และ เรื่อง การบัญชีสำหรับเงินลงทุนในบริษัทร่วม กำหนดให้กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบริษัทร่วมและบริษัทย่อยที่เป็นสาระสำคัญ
17. ตัวอย่างของรายการบัญชีที่กิจการอาจต้องเปิดเผยข้อมูลในงวดบัญชีที่รายการเหล่านี้มีผลกระทบ
  - 17.1 การซื้อหรือขายสินค้าสำเร็จรูปหรือสินค้านำเข้าระหว่างผลิต
  - 17.2 การซื้อหรือขายอสังหาริมทรัพย์หรือสินทรัพย์อื่น
  - 17.3 การให้หรือรับบริการ
  - 17.4 การเป็นตัวแทน
  - 17.5 การมีสัญญาเช่าระยะยาว
  - 17.6 การให้หรือรับข้อมูลจากการวิจัยและพัฒนา
  - 17.7 การให้สิทธิในการใช้สินทรัพย์
  - 17.8 การจัดหาเงินทุน (รวมถึงเงินกู้และส่วนทุนที่จ่ายในรูปแบบของเงินสดหรือสินทรัพย์อื่น)
  - 17.9 การค้ำประกันหรือการให้หลักประกัน
  - 17.10 การมีสัญญาการจัดการ

18. กิจการต้องเปิดเผยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันในทุกกรณีที่มีการควบคุมเกิดขึ้นไม่ว่ารายการบัญชีระหว่างกันจะเกิดขึ้นหรือไม่
19. กิจการต้องเปิดเผยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันในทุกกรณีที่มีการควบคุมเกิดขึ้นไม่ว่ารายการบัญชีระหว่างกันจะเกิดขึ้นหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อให้ข้อมูลกับผู้ใช้งบการเงินเกี่ยวกับผลกระทบที่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันอาจมีผลต่อกิจการที่เสนอรายงาน
20. กิจการต้องเปิดเผยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน รวมทั้งเปิดเผยประเภทและองค์ประกอบของรายการบัญชีที่เกิดกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันหากการเปิดเผยข้อมูลนั้นจำเป็นต่อความเข้าใจในงบการเงินที่น่าเสนอ
21. ตามปกติ องค์ประกอบของรายการบัญชีที่จำเป็นต่อความเข้าใจในงบการเงินที่น่าเสนอประกอบด้วยรายการต่อไปนี้
- 21.1 ปริมาณของรายการค้าไม่ว่าจะเป็นจำนวนเงินหรือเป็นอัตราร้อยละ
  - 21.2 จำนวนเงินหรืออัตราร้อยละของยอดเงินคงค้าง
  - 21.3 นโยบายการกำหนดราคา
22. กิจการอาจเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับรายการบัญชีที่เกิดกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันโดยรวมรายการที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันไว้ด้วยกัน เว้นแต่การแยกเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวจะจำเป็นต่อความเข้าใจในผลกระทบที่รายการนั้นมีต่องบการเงินของกิจการที่เสนอรายงาน
23. กิจการ ไม่จำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินรวมเกี่ยวกับรายการบัญชีที่เกิดขึ้นระหว่างกิจการในกลุ่ม เนื่องจากงบการเงินรวมถือว่าบริษัทใหญ่และบริษัทย่อยเป็นกิจการที่เสนอรายงานเดียวกัน แต่กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับรายการบัญชีตามวิธีส่วนได้เสียที่มีกับบริษัทร่วม โดยถือเป็นรายการบัญชีที่เกิดกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

วันถือปฏิบัติ

24. มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ให้ถือปฏิบัติกับงบการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2543 เป็นต้นไป

ประวัติผู้เขียน**ชื่อ - นามสกุล**

นางสาว วลัยลักษณ์ ชัยชนะกิจการ

วัน เดือน ปี เกิด

31 มีนาคม 2524

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2539 สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น

จากโรงเรียนพระหฤทัย เชียงใหม่

พ.ศ. 2542 สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย

จากโรงเรียนปรินส์รอยแยลส์วิทยาลัย

พ.ศ. 2546 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี บัญชีบัณฑิต

จากมหาวิทยาลัยนเรศวร จ.พิษณุโลก